

Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ): 90 % nárůstu loňských výdajů nesouviselo s covidem. Za všechno mohou vláda a politici. ČR je zadlužena na mnoho generací a Fialova vláda ji tahá do bezedné propasti

5. dubna 2022 v ČR, Eko & Klima, Hlavní, Komentáře, Politika & Lid. práva

AA

ČESKO: Téměř 90 procent meziročního nárůstu celkových výdajů loňského státního rozpočtu nesouviselo s bojem proti pandemii COVID-19. Pokračoval enormní nárůst běžných výdajů, zatímco výdaje na investice se zvýšily jen málo. Vedlo to k rekordnímu schodku státního rozpočtu doprovázenému nárůstem státního dluhu. Vysoké tempo zadlužování státu a absence hledání úspor představují vážné ohrožení stability veřejných financí v dlouhodobém horizontu. V pondělí zveřejněné výroční zprávě za loňský rok to napsal Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ).

Státní rozpočet ČR loni skončil schodkem 419,7 miliardy korun. Státní dluh loni stoupl na rekordních 2,47 bilionu Kč. „Ačkoliv ČR v evropském srovnání patří stále mezi nejméně zadlužené

země, tempo růstu státního dluhu v roce 2021 bylo třetí nejvyšší," upozorňuje NKÚ.

„Tempo nárůstu státního dluhu je rizikem pro udržitelnost veřejných financí, a i v roce 2021 to bylo jedno z podstatných témat. Zásadní je to, že v České republice bezpochyby existuje prostor pro to, aby stát lépe zacházel s veřejnými penězi a neplýtvал jimi,“ uvedla viceprezidentka NKÚ Zdeňka Horníková.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘISPĚT

Rychlé tempo meziročního růstu běžných výdajů je podle NKÚ znepokojivé i z toho důvodu, že rok 2020 nastavil velmi vysokou srovnávací základnu a přijatá ekonomická omezení proti šíření covidu byla v roce 2020 rozsáhlejší.

Schillerová: Zabránili jsme krachu firem

„(Zpráva NKÚ) naší vládě vyčítá zejména pokračující podporu pro podnikatele, zvýšení platby za státní pojištění a navýšení peněz pro kraje, což je naprosté nepochopení situace, ve které jsme se nacházeli. Rok 2021 byl pro velkou část podnikatelů ještě horší než rok 2020 a díky naší rozsáhlé podpoře, po které mimochodem volala i opozice, tu nedošlo k hromadnému krachu firem a podniků,“ uvedla bývalá ministryně a nyníjší předsedkyně poslaneckého klubu ANO Schillerová. Zdůraznila, že vládě se podařilo udržet jak hospodářský růst, tak nejnižší nezaměstnanost v EU.

Podotkla, že si stojí například za zvýšením plateb za státní pojištění. Pokud by je vláda nezvýšila, musely by zdravotní pojišťovny sahat do svých rezerv, argumentuje. Také výtka NKÚ ohledně vývoje státního dluhu je podle exministřiny Schillerové zcela mimo. „Porovnat jen rok 2021 a 2020, kdy jsme se za výhodných podmínek předfinancovali a nevzít do úvahy celé covidové období, to jednoduše nelze, protože pak dochází k vědomému zkreslení,“ uvedla.

Úřad uvádí, že schodek se meziročně zvýšil o víc než 52 miliard korun, přestože ekonomická omezení kvůli pandemii covidu-19 loni nedosahovaly takové míry jako o rok dřív. Na schodek se podle něj podílel hlavně růst běžných výdajů téměř o 60 miliard Kč, zatímco výdaje na investice meziročně vzrostly o 4,5 miliardy. Jako příklad NKÚ uvádí, že v letech 2017 až 2020 se počet státních zaměstnanců zvýšil téměř o 32 tisíc a celkový objem peněz na platy vzrostl zhruba o 66 miliard korun. Schillerová naproti tomu argumentuje tím, že i v době covidu vláda zvyšovala platy a vyplácela odměny hasičům, zdravotníkům a policistům.

Řízení státu ohrožuje stabilitu veřejných financí

Kontroloři opakovaně upozorňují na významné nedostatky ve finančním řízení státu, které výrazně ohrožují stabilitu veřejných financí. „Výsledky kontrol NKÚ za rok 2021 ukazují v řadě oblastí na dlouhodobé, často systémové problémy, které pro Českou republiku představují nedostatečně využitou příležitost šetřit veřejné prostředky,“ shrnul úřad svá zjištění. Podle něj ale nejde o prosté škrtý, ale o odstranění neúčinných a dlouhodobě zaběhnutých postupů. Jako příklady NKÚ uvádí nevhodné nákupy, digitalizaci nezmodernizovaných nákupů, neúčinné kontroly některých institucí nebo nedůsledný přístup k vlastnické politice státu.

NKÚ se ve zprávě věnuje i dalším oblastem. Uvádí například, že ačkoli se prokazatelně zlepšuje úroveň digitálních služeb, v některých oblastech nepřináší digitalizace potřebné výsledky. Elektronizace je podle úřadu neúměrně nákladná a pomalá. Od roku 2017 na ni ministerstva vynaložila celkem 70 miliard korun. Kontrolní úřad opakovaně upozorňuje na problém se závislostí na úzkém okruhu dodavatelů, takzvaný vendor lock-in. „Tato závislost významně zvyšuje náklady, prodražuje údržbu morálně a technicky zastaralých informačních systémů a způsobuje pokles IT kompetencí na straně státní správy,“ varují kontroloři.

NKÚ dále napsal, že státu se nedaří plnit cíle v sociální oblasti. Ministerstva podle něj nastavila některé cíle tak, že nereagovaly na skutečné potřeby občanů. Některá ministerstva do sociální oblasti dávala značné peníze, aniž se zabývala jejich skutečným přínosem. Dlouhodobým problémem je podle NKÚ oddalování důchodové reformy.

NKÚ je nezávislá ústavní instituce, která hlavně kontroluje nakládání s penězi a majetkem státu. Loni dokončil 29 kontrol, které měl v kontrolních plánech na roky 2019 až 2021. Jeho loňský schválený rozpočet byl téměř 854 milionů korun. Pro letošek má v plánu 32 kontrolních akcí a v rozpočtu 788 milionů korun.

